

DGG-001-001808

Seat No. _____

B. A. (Sem. V) (CBCS) Examination

April / May - 2015

Educational Psychology

Faculty Code : 001

Subject Code : 001808

Time : $2\frac{1}{2}$ Hours]

[Total Marks : 70

સૂચના : (૧) દરેક પ્રશ્નની જમણી બાજુ ગુણ દર્શાવેલ છે.

(૨) MCQ પ્રશ્નોના ઉત્તરો ઉત્તરવહીમાં લખવા.

૧ નીચે આપેલા પ્રશ્નોના સાચા વિકલ્પો જણાવો.

૨૦

(૧) શિક્ષક કોનાથી સારી રીતે માહિતગાર હોય તો શિક્ષણ પ્રક્રિયા વધુ સરળ, સ્પષ્ટ અને સુદૃઢ બને છે ?

(A) બાળકની રુચિ

(B) માનસિક શક્તિ

(C) વર્તનવ્યવહાર

(D) વૃદ્ધિ - વિકાસના તબક્કાઓ

(૨) 'શિક્ષણ એટલે વર્તનમાં ફેરફાર કરવાની અને કરેલા ફેરફારને કાયમી બનાવવાની પ્રક્રિયા' - આ વ્યાખ્યા કોણે આપી છે ?

(A) ગેરેટ

(B) સી.ટી. મોર્ગન

(C) સ્કિનર

(D) જી. ડી. બોઝ

(૩) અસરકારક શિક્ષણ માટે શિક્ષકે બાળકમાં શું ઉત્પન્ન કરવું જોઈએ ?

(A) પ્રેરણા

(B) પ્રતિપુષ્ટિ

(C) સહાનુભૂતિ

(D) સજા

- (૪) શિક્ષણ પ્રક્રિયામાં કેટલા પ્રકારનાં શિક્ષણનો સમાવેશ થાય છે ?
- (A) બે (B) ત્રણ
(C) ચાર (D) પાંચ
- (૫) ફેન્ડ, ફિલોસોફર અને ગાઈડ તરીકે શિક્ષકે કેવી રીતે ભૂમિકા ભજવવાની હોય છે ?
- (A) પ્રત્યક્ષ (B) પરોક્ષ
(C) સીધી (D) વિશિષ્ટ
- (૬) 'ઈરણ' શબ્દનો સૌપ્રથમ ઉપયોગ કોણે કર્યો હતો ?
- (A) ગેરેટ (B) મેકડુગલ
(C) ગિલ્ફર્ડ (D) મોર્ગન
- (૭) કઈ ગ્રંથિ શરીરમાં યૂનાના કારનું નિયંત્રણ કરે છે ?
- (A) પિનિયલ (B) સ્વાદુપિંડ
(C) ઉપકંઠ (D) કંઠગ્રંથિ
- (૮) માનસિક પરિવર્તનની પ્રક્રિયા એટલે....
- (A) વૃદ્ધિ (B) વિકાસ
(C) શિક્ષણ (D) આંતરસૂઝ
- (૯) 'લોકશાહી સમાજમાં શિક્ષકનું સ્થાન અદ્વિતીય છે' - આ વિધાન કોણે કહ્યું છે ?
- (A) ઓલપોર્ટ (B) મેક્સ વેબર
(C) સ્કિનર (D) કુપ્પુસ્વામી
- (૧૦) કાર્યક્ષમ રીતે અભ્યાસ કરવા ઈન્દ્રિયોનો સહયોગ કેવી રીતે કરવો ?
- (A) નહિવત્ (B) મધ્યમ
(C) ઓછો (D) વધુ
- (૧૧) કોઈ પણ જ્ઞાન મેળવવા તે વિષયની _____ હોવી જરૂરી છે.
- (A) આવડત અને ક્ષમતા (B) રુચિ અને તત્પરતા
(C) ભાષા અને શૈલી (D) રુચિ અને પ્રેરણા
- (૧૨) કઈ અવસ્થાએ પહોંચેલું બાળક સામાન્ય વિચારનો મનોમન ઉપયોગ કરીને તેનો અમૂર્ત ઉપયોગ કરી શકે ?
- (A) શૈશવાવસ્થા (B) તરુણાવસ્થા
(C) યુવાવસ્થા (D) કિશોરાવસ્થા

- (૧૩) _____ના મત મુજબ શિક્ષણ પ્રાપ્ત થતું નથી, પરંતુ પ્રગટ થાય છે.
- (A) ગેરેટ (B) ટોલમેન
(C) હોલ (D) હરલોક
- (૧૪) શીખવા-શીખવવાની પ્રક્રિયામાં_____જરૂરી છે.
- (A) વ્યક્તિગત સામેલગીરી (B) શિક્ષણ
(C) એકાગ્રતા (D) પ્રત્યક્ષીકરણ
- (૧૫) જન્મ સમયે બાળકનાં શરીરમાં હાડકાંની સંખ્યા કેટલી હોય છે ?
- (A) ૩૫૦ (B) ૨૫૦
(C) ૨૧૩ (D) ૨૭૦
- (૧૬) બાલ્યાવસ્થામાં બાળકમાં_____નું પ્રમાણ વધુ હોય છે.
- (A) તોફાન (B) ભય
(C) જિજ્ઞાસા (D) રૂઢન
- (૧૭) વિસ્મૃતિ પર અંકુશ રાખવા શું કરવું જોઈએ?
- (A) અલ્પશિક્ષણ (B) અતિશિક્ષણ
(C) ભૂલી જવું (D) એકપણ નહીં
- (૧૮) શિક્ષણ આપવાનું કાર્ય માનવ સ્વભાવ અને_____ની જાણકારીની અપેક્ષા રાખતો વ્યવસાય છે.
- (A) શિક્ષણકાર્યની (B) ઘડતરની
(C) યુવામાનસની (D) બાળમાનસની
- (૧૯) એન્ડરસનનાં મત મુજબ શિક્ષકના મહત્ત્વનાં કાર્યો કેટલાં ?
- (A) ૧ (B) ૨
(C) ૩ (D) ૪
- (૨૦) પ્રાથમિક શિક્ષણથી માંડીને ઉચ્ચ કક્ષા સુધીનાં સમગ્ર શિક્ષણની વ્યવસ્થા બાળકનાં _____ક્રમને ધ્યાનમાં રાખીને થવી જોઈએ.
- (A) શારીરિક વિકાસ (B) માનસિક વિકાસ
(C) આવેગિક વિકાસ (D) સામાજિક વિકાસ

૨ શૈક્ષણિક મનોવિજ્ઞાનનું કાર્યક્ષેત્ર વિગતે ચર્ચો. ૧૦

અથવા

૨ શૈક્ષણિક મનોવિજ્ઞાનની વ્યાખ્યા આપી તેનાં સ્વરૂપની ચર્ચા કરો. ૧૦

૩ માનસિક વિકાસનું મહત્ત્વ અને માનસિક વિકાસને અસર કરતાં પરિબલો જણાવો. ૧૦

અથવા

૩ શીખવવું એટલે શું ? શિક્ષક અને શીખવવાની પ્રક્રિયા વિગતે સમજાવો. ૧૦

૪ (અ) ટૂંકનોંધ લખો : (કોઈ પણ એક) ૮

(૧) અભ્યાસની અસરકારક પદ્ધતિઓ.

(૨) શિક્ષણમાં પ્રેરણાની ભૂમિકા.

(બ) ટૂંકનોંધ લખો : (કોઈ પણ એક) ૮

(૧) શારિરીક વૃદ્ધિ વિકાસનું મહત્ત્વ

(૨) અભ્યાસને અસર કરતાં ઘટકો.

૫ ટૂંકમાં ઉત્તરો આપો : (કોઈપણ બે) ૧૪

(૧) સામાજિક વૃદ્ધિ વિકાસનું મહત્ત્વ

(૨) શિક્ષણમાં અભિરુચિ

(૩) શિક્ષકનાં કાર્યો

(૪) શિક્ષણનું મનોવલણ.

ENGLISH VERSION

- Instructions :** (1) Figures to the right indicate marks.
(2) Answer of all MCQ write in main answer sheet.

- 1 Choose the correct option of the following questions : 20
- (1) What makes the teaching process easy, clear and firm if the teacher is aware of _____.
- (A) Children's Interest
(B) Mental Ability
(C) Behaviour Activity
(D) Stages of growth and development
- (2) Who gave the definition – "Education means the change in behaviour the process to establish the change in behaviour".
- (A) Garret (B) C. T. Morgan
(C) Skinner (D) G. D. Boze
- (3) What should be the teacher develop in the child for effective learning ?
- (A) Motivation (B) Reinforcement
(C) Sympathy (D) Punishment
- (4) How many types of learning is included in learning process ?
- (A) Two (B) Three
(C) Four (D) Five
- (5) How does the teacher perform the role of a friend, philosopher and guide ?
- (A) Direct (B) Indirect
(C) Straight (D) Particular
- (6) Who used the term 'drive' for the first time ?
- (A) Garret (B) Macdugal
(C) Gilferd (D) Morgan

- (7) Which gland controls the calcium crust in the body ?
- (A) Pineal (B) Adrenal gland
(C) Parathyroid (D) Thyroid gland
- (8) The process of mental changes means _____.
- (A) Growth (B) Development
(C) Learning (D) Intuition
- (9) Who said 'The teachers status is unique in democratic society' ?
- (A) Allport (B) Max Weber
(C) Skinner (D) Kuppuswami
- (10) How to utilize the sense for the effective study ?
- (A) Least (B) Medium
(C) Minimum (D) Maximum
- (11) _____ is needed to obtain knowledge of the subject.
- (A) Skill and capability
(B) Interest and curiosity
(C) Language and style
(D) Interest and motivation
- (12) At which stage the child starts thinking abstract at his own ?
- (A) Childhood (B) Adolescent
(C) Younger age (D) Teenage
- (13) According to _____ learning is not obtained but is raised.
- (A) Garret (B) Tallman
(C) Hall (D) Harlok

- (14) Must be there in teaching learning process
- (A) Personal Involvement
  - (B) Learning
  - (C) Concentration
  - (D) Perception
- (15) How many Bones are there in new born baby ?
- (A) 350
  - (B) 250
  - (C) 213
  - (D) 270
- (16) _____ element is more in the childhood.
- (A) Mischief
  - (B) Fear
  - (C) Curiosity
  - (D) Crying
- (17) What should we do to control forgetness ?
- (A) Less education
  - (B) Additional Education
  - (C) Forgetting
  - (D) None
- (18) The process of teaching is to expect the information of _____ from human nature.
- (A) The teaching work
  - (B) Formation
  - (C) Mind of youth
  - (D) Mind of child
- (19) How many important functions of a teacher according to Anderson ?
- (A) 1
  - (B) 2
  - (C) 3
  - (D) 4
- (20) The educational administration from primary to higher education showed to be based on _____ of the child.
- (A) Physical development
  - (B) Mental development
  - (C) Emotional development
  - (D) Social development

- 2 Discuss in detail the scope of educational psychology. 10
- OR
- 2 Define Educational Psychology and discuss the nature. 10
- 3 Explain the educational importance of mental development. State the variables of mental development. 10
- OR
- 3 What is teaching ? Explain in detail about teacher and educational process. 10
- 4 (a) Write short notes : (any one) 8
- (1) Effective Techniques of study
- (2) Role of motivation in education
- (b) Write short notes : (any one) 8
- (1) Significance of physical growth and development.
- (2) Effective factors of study
- 5 Give short answer : (any two) 14
- (1) Educational significance of social growth and development.
- (2) Interest in education
- (3) The task of teacher
- (4) Attitudes of education.
-